

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 8.

Št. 16.

V Ljubljani, 31. avgusta 1902. Leto XIX.

Obseg: Jako praktičen način, kako začepovati velike vinske sode. — Mlekarsko knjigovodstvo. — Apno v kmetijstvu. — Perutninarstvo. — Kmetijske razmere na Kranjskem. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

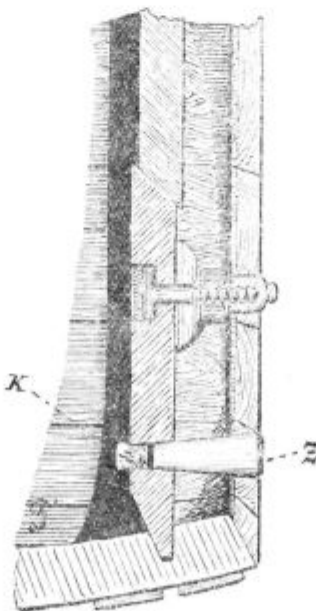
Jako praktičen način, kako začepovati velike vinske sode.

Dne 22. julija t. l. smo šli z učenci kmetijske šole na Grmu na dvodnevni poučni izlet. Pri tej priložnosti smo si ogledali tudi veleposestvo deželnega poslanca gospoda Antona Ulma v Klevčevžu. Na tem posestvu smo videli marsiktero novo napredno gospodarsko napravo. Posebno zanimivo je to, kako bistroumno izkoriščajo vodne sile tamošnjega potoka. Voda žene železno turbino, katere sila je po žični vrvi iz globokega potoka več sto metrov daleč napeljana na visoko ležeče gospodarsko dvorišče. Tam goni mlatilnico, slamorezno, r-porezni stroj, rebiljalnik za koruzo, žago za napravo drv. Turbina pa goni tudi pri potoku dinamski stroj, s katerega elektriko so razsvetljeni vsi prostori v gradu in v gospodarskih poslopih.

Turbina goni končno tudi še pumpo, ki z vodo oskrbuje grad, vsa gospodarska poslopja in zelenjadni vrt. Izkratka, vse gospodarstvo je vzorno urejeno, tako da se vsakemu naprednemu gospodarju izplača, da si ga ogleda, če pride v bližino. Natančneje tukaj gospodarstva ne bomo opisovali, pač pa hočemo naše vinogradnike in vinske trgovce opozoriti na nekaj sicer majhnega, pa gotovo jako praktičnega, kar smo videli v vinski kleti gospoda Ulma; to je jako praktičen način, kako začepovati velike vinske sode. Ta

način je že dalj časa v navadi v večjih kletih velikih vinskih trgovcev, posebno pa v kletih pivovarnarjev; pri nas pa utegne biti neznan še veliki večini vinogradnikov.

Kakor kaže podoba 43., je čepna luknja v sodovih vratih dvakrat zamašena. Prvič jo znotraj maši goba K, ki se že prej v luknjo vtakne, predno se sod zapre, in drugič jo od zunaj maši pravi lesen čep, (vipavski kakun) Z, ki se šele potem vtakne v čepno luknjo ter rahlo zabije, ko je sod že zaprt. Kakor je iz podobe razvidno in je pač samoočebi umevno, leseni čep ne sme nikoli biti tako dolg, da bi se dotikal gobe; med obema mora vedno biti nekoliko praznega prostora. Velika prednost tega začepovanja velikih sodov v primeri z navadnim le enim lesenim čepom je očitna. Če je sod tako začepljen, ni namreč nikoli mogoče, da bi vino iz sode izteklo, če bi bil čep slučajno premalo zabiti ali pa bi se po nesreči izbil. Še večja prednost tega načina se kaže, kadar se sod nastavi. Tu ni treba nikake spretnosti, urnosti in podstavljanja posode, ampak zunanji leseni čep se počasi odtrklja ter izvleče; potem se pa v čepovo luknjo vtakne že pravilno ovita ter zaprta pipa, tako da se dotika gobe, in z enim silnim udarcem z lesenim

Podoba 43.

kladivom po glavi pipe je sod nastavljen, ne da bi se razlilo kaj vina.

Ker je tako začepovanje velikih vinskih sodov,

zopet v štraci vse prirastke, jih primerjamo koncem leta dotič. stvarnim računom ter pripišemo inventarju po oddelkih.

Najpripravnije je inventar razdeliti po naslednjih oddelkih:

1. Nepremičnine:

- zemljišča in vse naprave, ki so trajno z njimi spojene: ograje, kanalizacije, pota i. t. d.;
- poslopja in z njimi združene naprave ter drugo zidanje, kakor: peči, korita, vodovod i. t. d.

2. Stroji, priprave in orodje:

- gonilni stroji in priprave, veliko orodje;
- stroji in priprave za posnemanje mleka z vsemi dodatki in mlečne posode;
- priprave za izdelovanje masla;
- sirarske priprave;
- razno orodje in potrebščine, mlekarnična oprava;
- priprave za preiskovanje mleka;
- prevozne naprave.

3. Premičnine:

- hišna oprava, pisarniški inventar;
- perilo.

4. Živi inventar:

- konji;
- prasiči.

5. Zaloge:

- mlekarskih izdelkov;
- rezervnih priprav (posneti iz razdelnikove kolonice za poprave);
- kurivo, svečava in mazilo;
- porabnine: zaboji, sol, barvilo, sirišče, sirni prti, milo, soda, ščetice, metle, popir, pisalno orodje in knjige i. t. d., i. t. d.

Inventarska knjiga je namenjena za deset let in je tako razdeljena, da se inventarska stvar med tem časom le enkrat imenuje. V oddelkih 1. 2. in 3. imenovanem stvarjem moramo po združniških pravilih vsako leto odbiti takojimeno amortizacijo, in stemi ravnamo takole: Če ostane pri novi sestavi inventarja njih število neizpremenjeno, naredimo v levi in desni kolonici za dotič. leto samo črtice ali pike. Če nastane prirastek, zabeležimo v levo število kosov in v desno vrednost došlih stvari s črnilom. Če nastane odpadek, beležimo vrednost odpadlih stvari z rdečilo v desno kolonico; ko cenimo to vrednost moramo seveda odšteti vse za amortizacijo odbite odstotke. Stvari, ki pridejo nanovo v inventar, dodamo koncem vsakega izdelka. Za vse poznejše prirastke pustimo še dovolj prostora in potem prevlečemo stran z debelo črto, pod katero seštevamo oddelke, da dobimo vsa za inventuro potrebna števila, in sicer: skupno nabavno vrednost, ki sestoji iz vseh v dotičnem oddelku obstoječih vrednosti in vsakoletnih prirastkov; prirastek, katerega izvemo, če seštejemo črna, in odpadek, če rdeča števila; odbitek, ki je odstotno že v pravilih določen, in njega skupno vsoto dobimo, če odštejemo te odstotke od lanskoletne inventurne vrednosti, kateri smo dodali še letošnji prirastek, ozir. odbili odpadek (glej primer). Če končno dodamo lanskoletni inventarni vrednosti letošnje prirastke in odbijemo odpadke in odbitek, dobimo skupno inventurno vrednost za tekoče leto. Če primerjamo inventurno vrednost nabavni vrednosti enega oddelka, se nam pokaže vsakočasna izguba, nastajajoča vsled odpadkov in odbitkov.

Oddelek 4. in 5. inventarja ni podvržen vsakoletnemu odbitku; njemu določimo inventurno vrednost,

ko vsako leto iznova sestavimo po kosih in vrednosti vse tu nahajajoče stvari.

kosov		III. Premičnine	vrednosti	
1900	1901		1900	1901
Str. 10	Str. 10	Prenos . . .	286 40	
1	—	zadružniški pečat . . .	7 20	—
1	—	svečnik	1 —	—
6	—	obrisalk	3 60	—
1	1	črnilnik		1 20
1	1	popirni koš		2 70
1	1	umivalnik		9 80
1	1	svetilnica		4 30
1	1	stolica iz trdega lesa . .		2 60
		<u>Nabavna vrednost . .</u>	289 20	318 80
		Prirastek	—	20 60
		Odpadek	—	—
		Odbitek	29 82	28 90
		<u>Inventurna vrednost . .</u>	268 38	260 08

Grganja ni za Dolenjsko.

Med najbolj čislane vipavske, oziroma goriške — posebno briške — vrste belega vinskega grozdja spada grganja. To trto so že zdavnaj prinesli v slovenske kraje iz južnega Tirolskega, kjer jej pravijo „gorgognia“. Najbolj čislanim vrstam jo pa prištevajo zaradi njenih res vse hvale vrednih, deloma izrednih lastnosti, vsled česar jo je Vipavcem priporočal že zasluzni pokojni župnik Matija Vrtovec. Njene izborne lastnosti so pa naslednje: Predvsem je grganja odločno izmed najrodovitnejših vrst, kajti dobra trta, ki ni oprhljiva*) in je dobro postrežena, je kar obsuta s krasnim, sestavljenim grozdom. Neredkokrat so grozdi do 30 centimetrov dolgi ter do 1 kg težki. Jagode ima grganja rdečkastorumen, popolnoma okrogle, trde, le srednje debele, pa tako redke, da se skozi grozd vidi.

Grganja daje prav dobro namizno vino, močno in kaj prijetnega okusa ter duha, če je pravilno napravljeno, to je, če most ni kipel na tropinah. Če je most več dni kipel s tropinami vred, je vino seveda tudi močno, toda kaj neprijetnega trdega okusa, ker je v njem veliko preveč čreslovine. Tako napačno napravljeno vino je tudi dosti prezagorele barve in občutnega tropinskega duha. Izredno dobra lastnost grganje je pa še ta, da spomladi najpozneje ozeleni ter tako v severnih vinorodnih krajih marsiktero pomlad uide pozebi. Kdor grganji ni še vaje, se prva leta na pomlad gotovo ustraši, ko pride do nje, kajti dočim

*) Oprhljive trte imenujejo Vipavci tiste, ki se jim ob času cvetenja jagodce osipajo. Dolenjci imenujejo take trte fratljive. — Strogo je paziti, da se cepiči jemlje le od izbranih trt, ne od oprhljivk, in tudi ne zalistni poganjki, ker ti dajejo le oprhljive trte.

imajo trte drugih vrst že po več centimetrov dolge poganjke, je grganja lahko še popolnoma zimska, mrtva. Pri vsem tem, da grganja tako pozno ozeleni, pa njeno grozdje dozori ravno takrat, kakor drugih srednje zgodnjih vrst, tako da je nikakor ni prištevati pozno zorečim vrstam, kakor je na pr. dolenjska zelenika ali pa vipavska gnjet (peles). Izredno dobra lastnost grganje je tudi ta, da njeno grozdje ni gnijenju podvrženo, že celo pa ne gnijenju, povzročenemu po kiseljaku. Navadnemu gnijenju grganjino grozdje zaradi tega ni podvrženo, ker so grozdi tako redkih jagod, da se lahko skozi grozd vidi, in ker so jagode debelih in torej tudi trdih lupinic. Gnijenju, povzročenemu po kiseljaku, pa grganja ni podvržena, ker se zarod grganje pozno razcvete, grozdni sukač (kiseljakov metulj) pa svojo prvo spomladanjo zalego najrajši zalega na zgodaj cvetoče vrste, n. pr. na belino, sipo, burgundeca, portugalko i. t. d. Pa tudi to je v prilog grganji, ker ima tako redko jagodate grozde. Vrhutega so pa še peclji jagod debeli, močni ter vsled tega toliko trdni, da se jagode ne morejo povesiti, tako da bi med njimi nastala tesnoba, marveč je druga od druge ločena. Ravno to pa je vzrok, da se kiseljak ne more iz že izgrizene jagode vgristi v še ne načeto, kakor to lahko dela pri drugih, gostojagodatih vrstah. Ker se jagode ne tišče druga druge, se tudi gniloba izgrizenih jagod ne more tako lahko razširjati na še nepoškodovane, kakor se pri drugih vrstah. Ker je grganja že zaradi debelosti, torej trdnosti jagodnih lupinic gnijenju veliko manj podvržena kakor marsiktera druga morda še boljša vrsta, zato so jo imeli in jo imajo še dandanes Vipavci ter Goričani najrajši, da iz nje delajo pikolit, to je likerno vino iz posušenega grozdja. Ker je grganja tako res izredno ugodnih lastnosti, sem jo smatral kakor nalašč za Dolenjce ustvarjeno, kajti njena obilna rodovitnost, prav dobro namizno vino, pozna ozelenitev, pa pri vsem tem pravočasna dozoretev, velika upornost proti gnijenju: vse to so pač lastnosti, ki grganjo delajo za dolenjske vinske razmere neprecenljivo. Zato sem smatral za svojo dolžnost, da grganjo uvedem in razširim po Dolenjskem, in sicer posebno z ozirom na to, da imajo v mnogih krajih vinograde bolj v nižavah, kjer na pomlad prav rada slana pada; in ne manj tudi z ozirom na to, da zelo vsako leto ob času trgatve pojavljajoče se deževno vreme povzroča gnijenje grozdja. Zato smo nasadili majhen oddelek vinograda grmske šole v Cerovcih pri Smolenjivasi z amerikankami, cepljenimi na suho s cepiči grganje. Ker se je ta poskus koj v prvih letih dobro obnesel, smo pred par leti ravno tam precepili večji oddelek vinograda, ki je bil prvotno nasajen z jorkmadejro, da bi sama (necepljena) rodila. Cepili smo deloma na suho, deloma na zeleno, tudi s cepiči grganje, in to z najboljšim uspehom. Toda glejte iznenadenja. Marca meseca leta 1901. so pozebli, posebno po nizkih legah, dolenjski vinogradi prav močno. Pozebli so pa vsled tega, ker je po dolgotrajnem lepem vremenu hipoma zapadel visok sneg, in toplina je zelo padla, posebno ponoči. Podnevu tajajoči se sneg se je izpremenil okoli trt v led; in odtod čudna prikazen, da so mladice, kar jih je bilo v snegu, pozeble, dočim so bile nad snegom zdrave. In med raznimi vrstam je ravno grganja najbolj pozebla. Letos je 1. in 3. maja na Dolenjskem po nekterih krajih padla po nizkih, po drugih pa po visokih vinogradskih legah huda slana, ki je že ozelenele trte tako poškodovala, da je le redkokak poganjek ostal nepoškodovan. Grganja grmskega vinograda v Cerovcih se ni za slano

nič zmenila, ker ni še nič odgnala, in je nastavila, ko je pozneje ozelenela, zelo mnogo zaroda, dolgega kar po veliki pedenj. Vse druge vrste so pozeble skoraj popolnoma. Pa glej zopet iznenadenja. Med cvetenjem grganje je bilo vreme res nekoliko neugodno, in grganja je silno oprhnila; ko je odcvetela, so se jej jagode tako osule, kakor se jej v Vipavi ali na Goriškem nikoli ne osujejo. Še bolj je pa grganja oprhnila v drugem grmskem vinogradu na Trškigori, kjer dne 1. in 3. maja trte niso skoraj čisto nič pozeble. In tako smo prišli do neveselega zaključka, da se grganja, ki ima za dolenjske podnebne razmere dve pač neprecenljivo dobri lastnosti — pozno ozelenenje in upornost proti gnijenju — za Dolenjsko vendarle ne priporoča, ker je proti zimskemu mrazu veliko preobčutljiva in preoprhljiva.

R. Dolenc.

Apno v kmetijstvu.

(Dalje.)

5. Apno zboljšuje zemljo, da ne rodi več kislega sena.

Kakor je voda potrebna za rastlinsko življenje, je vendarle tudi lahko zelo škodljiva, če je je preveč na nepravem mestu. Če nadanja voda stoji previsoko, so je polni prostorčki in luknjice v zemlji, da zrak ne more vanjo; in rasti morejo le slabe rastline. Odmrli ostanki teh rastlin razpadajo v sprstenino, ki tudi željno srka vodo in se na ta način brani zračnemu vplivu. Če pa do razpadajoče sprstenine ne more zrak, oziroma kisik, ki je v njem, sprstenina ne more hitro in popolnoma razpasti, se ne pretvarja v vodo in ogljikovo kislino, ampak iz nje nastajajo večinoma spojine, škodljive dobrim rastlinam, n. pr. poleg drugega razne sprsteninske kisline, takó da táko sprstenino opravičeno imenujemo „kisló“. Kislo pa tudi imenujemo seno, ki ga pridelujemo na taki zemlji.

Če hočemo to zemljo zboljšati, moramo najprej odpraviti vzrok škodljivosti, t. j. odpeljati moramo preobilno vodo. Drugi pomočnik nam bo apno. Apno veže škodljive sprsteninske kisline, pripravlja rudninsko rastlinsko hrano i. t. d., o čemer smo se že poučili v prejšnjih odstavkih. Z apnom samim bi v tem slučaju ne opravili ničesar. Čeprav bi z njim umorili nekaj organskih kislin, delale bi se itak zopet nove, kajti ostal bi pogoj za to, ker bi zaradi preobilne vlage ne mogel zrak v zemljo.

Kadar se v zemlji nahajajo spojine železnega okisa, so rastlinam škodljive. Železni okisec se na zraku zveže z večjo množino kisika v železni okis, ki pa rastlinam ni škodljiv; nasprotno, lahko je v zemlji koristen. Železni okisec, ali pravzaprav spojine železnega okisa so torej v taki zemlji, ki v nji ni dosti zraka. — V glinasti zemlji in v barjih se včasih nahaja železni kršec: spojina železa in žvepla. Če se tako barje osuši, da more v njegove luknjice zrak, začne železni kršec sprhnevati in dela žvepleno kislino ter žveplenokisli železni okisec (zeleno galico). Ti dve snovi sta rastlinam škodljivi; kjer je žveplena kislina, tam ne more rasti nobena rastlina, in železni okisec jemlje, če ga je precéj, svoji okolici kisik in stem tudi škoduje. K sreči se prosta žveplena kislina le redkokdaj pokaže na kakem barju, in še tedaj navadno le v majhnem obsegu. Pomagamo pa si pri taki priliki zopet z apnom. Apno se spoji z žvepleno kislino v žvepleno-kislo apno (malec), železni okisec pa se spoji z vodo

in se okisa v rjavi železovec, in tako so škodljivci vezani.

Tako presnovo je prejkone že vsakdo opazoval v naravi. Težko če ni že videl na kakem močvirnem svetu vodo, ki je imela na sebi nekako mrenico, izpreminjajočo se v mavričnih barvah, na dnu je pa bila rjava usedlina. — Voda, ki je v sebi imela ogljikovo kislino, je prišla v dotiko z železnim oksidom, in s tem se je ogljikova kislina spojila. Voda je nekoliko te nove snovi raztopila ter jo odnesla s seboj. Na zraku je pritisnil kisik zraven ter je toliko časa deloval, da je okisal ves oksid v okis, ogljikovo kislino je pa odstranil. Zelo tenka kožica je kazala rumeno barvo; čim bolj pa se je debelila, tem bolj je temnela in je prehajala v rdečo in višnjevo, in ko je bil oksid ves pretvorjen v okis (vodan železnega okisa), je padel na dno kot rjava usedlina (rjavi železovec).

6. Apno zboljšuje krmo na slabi zemlji.

Apno ni važno le za rastlinstvo, ampak tudi za živalstvo. Nahaja se sicer v telesu sploh, toda ga je največ v kosteh. Sicer ga tudi v kosteh ni vedno enako, vendar se iz kemijske preiskave kosti more sklepati, kolikega pomena mora biti apno za živali. Hajnc (Heintz) je našel

	v volovskih kosteh:	v ovnovih kosteh:
fosforovokislega apna . . .	58.30	62.70
ogljikovokislega " . . .	7.07	7.—
fosforovokisle magnezije . . .	2.09	1.59
fluorovega kalcija . . .	1.96	2.17
organskih snovi . . .	30.58	26.54
skupaj . . .	100.—	100.—

Iz tega vidimo, da je v živalskih kosteh približno 30 % organskih snovi (ki zgore, če kosti sežgemo), 70 % pa rudninskih snovi (pepela). Med rudninskimi snovmi je največ fosforovokislega apna (85 %) in potem ogljikovokislega apna (10 %).

Vse te snovi mora žival dobivati v krmi, in če jih ne dobiva, se ne more naravno razvijati ter zastaja v rasti, ali pa boleha. Če žival v krmi ne dobiva toliko potrebnega apna, ji pridejo v nered tisti deli, ki ga potrebujejo, torej v prvi vrsti kosti. Kaj je bolj naravnega, kakor da si v tem slučaju nekoliko natančneje ogledamo krmo, in če vsrok najdemo tukaj, moramo gledati, da ga odstranimo.

V odstavku, kjer smo apno spoznali za rastlinsko hranilno snov, imamo pregledno navedeno, po koliko ga imajo posamezni pridelki v sebi. Tamkaj smo se poučili, da ima navadno seno povprečno 1 % apna v sebi, seno pa, ki je bilo iz takega kraja, kjer se pogosto pojavlja kostolomnica, ga je imelo samo pol toliko. Znanih je pa še mnogo slučajev, da se kostolomnica najrajša kaže tam, kjer imajo kislino seno z močvirnih travnikov ali s takih krajev, kjer so rastline vsled slabe zemlje ali pa tudi vsled neugodnega, trajno deževnega ali suhega vremena le slabo razvite ter nimajo dosti rudninskih snovi v sebi. Umevno je torej, da bomo vselej, kadar opazimo, da se z zboljšanjem tal da pomagati, morali vselej to storiti, da se ubranimo nesrečne bolezni. Iz močvirne zemlje bo treba odpeljati vodo in travnik bo izdatno pognojiti, v prvi vrsti z apnom in s fosforo kislino. Če bomo to storili, krma ne bo le bolje rasla, ampak bo tudi boljša, ker bo imela več v sebi.

7. Apno, sredstvo proti rastlinskim škodljivcem.

Kmetovalec ima mnogo skrbi in dela, da izpolni vse pogoje, da mu rastline dobro rasejo in obetajo dober uspeh. Toda, ko je že mislil, da je vse v redu in da se vse srečno izteče, se nenadoma pokaže sovražnik v podobi škodljivih živalic ali rastlin, posebno glivic, ter mu preti uničiti ali vsaj oškodovati sad njegovega truda. Umevno je, da se mu kmetovalec postavi porobu ter mu napove vojsko. Mnogo sredstev ima, ki jih pri zatiranju škodljivcev rabi z večjim ali z manjšim uspehom, in med temi sredstvi je apno. Sicer se apno mnogokrat rabi, ko bi bila druga sredstva bolj umestna, vendar je v nekaterih slučajih povsem upoštevanja vredno. Uspešno se rabi n. pr. proti polžem, proti mahu na drevju in proti nekaterim glivicam. Rabi pa se apno ali samo kot uničevalno sredstvo, ali pa kot primesi kakih drugih tvarini, največkrat v raztopnini modre galice, ki je izborno sredstvo proti mnogim glivičnim boleznim.

II. Poraba apna.

Kako izvemo, da je zemljo treba apniti.

Kemijske preiskave so pokazale, da je množina apna v različnih zemljah zelo različna; so zemlje, ki so skoraj iz samega apna, vezanega na ogljikovo kislino (n. pr. kredna zemlja na Angleškem), pa tudi take, ki ga imajo komaj nekaj stotink odstotka. To različnost bomo umeli, če pomislimo, kako različno je bilo kamenje, ki so iz njega nastale razne vrste zemlje. Ponekod imamo cela gorovja iz apnenca ali pa iz grintavca, drugod ga je le malo, ali so primešani le majhni delci drugim sestavinam. Potem moramo upoštevati še to, da zemlja ni ostala neizpremenjena, marveč se vsled mnogih vzrokov vedno izpreminja v svoji skupnosti in v svoji sestavi, posebno pa glede apna.

Ker voda, ki se je navzela ogljikove kisline, apno topi in ga s seboj odnaša na druga mesta, se lahko zgodi, če so razmere za to ugodne, da zemlja, prvotno bogata na apno, sčasoma uboža. To se posebno tamkaj godi, kjer skoz zemljo odteka mnogo vode, kakor n. pr. v deževnih krajih in tam, kjer iz vlažnega sveta vodo odpeljujejo. Lawes in Gilbert v Róthemstedu (Rothamstead) na Angleškem sta preračunila, da voda po drenažnih ceveh odnese na leto 540 kg apna iz 1 ha. — Nadalje nikakor ne smemo prezreti tega, da z gnojenjem pospešujemo presnavljanje v zemlji in se pri tej priliki lahko poizgubi precej apna. Topiti in odnašati ga pomaga ogljikova kislina, tvoreča se iz razpadajočih organskih snovi, a najbolj v tem oziru vpliva gnojenje s kajnitom. Znano nam je že, da apno rastlinam pripravljati tudi kali za hrano, ker ga oprasča iz trdnih spojin; tu pa moramo poudariti nasprotno, da namreč kajnit (pa tudi vsako drugo kalijevo gnojilo) vpliva na razkroj apnenih spojin, in apno, oproščeno prvotne vezi, se s klorom, ki je s kajnitom prišel v zemljo, spoji v klorov apnik (kalcijev klorid). Ta pa se zelo lahko topi v vodi in voda ga potem odpelje v spodnje plasti. Navadno se računa, da stot kajnita odpravi stot ogljikovokislega apna. — Pa tudi na ta način pride mnogo apna iz zemlje, ker prodajamo poljske pridelke, in apno, ki so ga te rastline vzele zemlji, ne pride več nazaj. Tudi s prodano živino in z živalskimi izdelki gre mnogo apna iz kmetije.

V I. delu te razprave smo izvedeli, da imej zemlja vsaj 0.2—0.3 % apna (vezanega na ogljikovo kislino),

da bodo v nji rasle tudi rastline, ki potrebujejo največ apna: detelje. Kako pa bomo to izvedeli?

Rastline na apneni zemlji krepkeje rasejo, so bolj razrasle in imajo živejše cvetje. — Na apneni zemlji rasejo v večji množini divje grašice, grah, detelje, v gozdnih tleh tudi hrast, bukev, akacija; nasprotno pa mnogo male kislice (*Rumex acetosella*) in poljske ivanščice (*Chrysanthemum segetum*) naznanja, da je v zemlji malo apna. Toda vse to so znamenja, ki nam nedoločno kažejo, ali je v zemlji več ali manj apna. — Natančneje se prepičamo, če zemljo preskusimo s solno kislino. Če kanemo nekoliko kisline na prst, in ta nič ne zašumi, je to znak, da ji manjka apna; če precēj zašumi, kaže, da ima precēj apna; če pa zelo zašumi, kaže, da ima mnogo apna v sebi. Solna kislina namreč prežene ogljikovo kislino, in ta uhajajoča zašumi. — Pa tudi ta preskušnja nam ne pove zadosti natančno množine apna; če hočemo biti popolnoma na čistem, moramo prst natančno kemijsko preskusiti ali v preskušnjo poslati kmetijsko-kemijskemu preskušališču, in če nam ta preskušnja pokaže premalo apna, ga moramo zemlji dodati.

Perutninarstvo.

(Konec)

Stara resnica je, da se tuje pasme živali zvržejo, kakor hitro se preselijo iz domačije, ter se vedno bolj bližajo domači pasmi. Izgube namreč kolikortoliko svojih izrednih, dobrih prednosti in večkrat celo hirajo.

Kako dolgo se bo držala dorkinška in minorška pasma na vrhuncu svoje popolnosti, če se povosoljni, je treba počakati. Mogoče, da se še prej zniči, kakor starošajerska kokoš.

Glede nesenja jajec si pač tudi ne moremo lahko misliti boljše vrste, in vpraša se, če bi dorkinška kokoš bila še tako plodovita, če bi se pokmetila in vzela svojim zaščitnikom.

Ker se je pri zadnji perutninski razstavi v Gradcu sijajno dokazalo, da je mogoče starošajersko kokoš samoizsebe v prav kratkem času jako poplemeniti, zato je pač želeti, naj bi se kolikor mogoče to tudi storilo, da dosežemo čisto starošajersko kri.

A to je tem priporočljivejše, čim redkeje se nahajajo pristne posamezne živali.

Vobče se mora smatrati ta nepresežna starošajerska vrsta za zamrlo; le pri športnih zasebnikih in društvih nahajamo še križanke.

Naj bi se pa tudi ustanovile deželne vzgojevalnice tega plemena, kakor vidimo take v Budapešti in Prjedoru v Bosni. Saj bi deželi bile le na korist, ne da bi jo obremenjevale. To pa bi se dalo na naslednji način izvesti.

Pri nas je mnogo deželnih zavodov, katerih činovniki (nradniki) se pečajo brez vsega višjega dovoljenja s perutninarstvom.

Če bi deželni odbor dotičnikom ukazal, naj vzgajajo edino le starošajersko vrsto, in bi jim v to svrhu ponudil dobro izbranih jajec, kupljenih od prvega šajerskega društva za perutninarstvo, ter priskrbel tudi plemenske živali, ali pa bi sploh prepovedal kako drugo kokošjo vrsto imeti, menimo, da bi dotične gospodinje kaj rade segle po ponudeni priliki. Tako bi nastala na najcenejši način vzorna deželna vzgajališča pristne starošajerske vrste.

Če bi potem še perutninarsko društvo prirejalo posamezne posebne razstave ter bi povzročalo skupno razstavljanje na Dunaju in drugod, bi naša starošajerska

kokoš prišla v veljavo, postala bi udobna in športna tudi drugod. To pa bi podražilo živali kakor jajca in bi donasalo deželi lepe dohodke.

To so le naši opomini in migljaji. Njih porabo moramo prepustiti bolj v to svrhu poklicanim perutninarjem, kakor: prvemu društvu za perutninarstvo, potem družbi za živalsko rejo v Celju in pa savinski zadrugi v Braslovčah. Nas bi s pridom utešilo, če bi te vrstice pripomogle k oživiljenju starošajerske kokoši in če bi iz pepela zadnjih ostankov nekdanje krasne obleke vzletel novi feniks ter bi poletel v širni svet.

Emanuel Martiny je pisal „O šajerskem perutninarstvu“:

„Gospodarski Glasnik“ z dne 15. maja t. l., št 9., je priobčil pod naslovom „K šajerskemu perutninarstvu“ od Ferd. Wimmra (recte Kummer), Maribor, podpisan spis, o katerem hočem natančneje izpregovoriti v prilog ohranitvi naše domače kokoši.

Ker že osemnajst let redim raznovrstne perutninske pasme in dobro poznam šajersko perutninarstvo, in ker sem od 1894. po svojem poklicu imel priliko, natanko ogledati si nad 8000 kmetskih kuretišč na Šajerskem, zato se čutim pozvanega, da izpregovorim nekoliko besed k vednemu vzpodbujanju do križatve perutninskih pasem.

Že pred letom 1879. se je pri nas začela rabiti za križanje paduanska, kočinska in potem italijanska kokoš. Ko se je onega leta ustanovilo I. šajersko perutninarsko društvo, je to nadaljevalo poskuse s križanjem in je razdelilo Šajersko v tri plemenske okoliše; in sicer se je za preroditev za Gorenji Šajer priporočala kokoš bramovka, za Srednji Šajer hudanska in za Spodnji Šajer dorkinška kokoš. Ta preroditev domače kokoši se je podpirala z oddajo petelinov omenjenih pasem. Uspeh tega podjetja je bil, da sta se kokoši bramovka in hudanka spoznali za kvarljivi za domače perutninarstvo in sta se zavrgli.

Poskusi z dorkinško kokošjo pa, ki se je vpeljala na Spodnjem Šajerskem, to je v za perutninarstvo najugodnejšem delu dežele, so se iz tega razloga dobro obnesli. Vsled tega so mislili, da je dorkinška kokoš najsposobnejša za preroditev našega domačega plemena, in zato so jo povsod priporočali za križanje.

Pa tudi pri tej kokoši so se hudo varali in po vodi je splavalo vse dotično upanje.

Kmetsko prebivalstvo je bilo, ki je dorkinško pleme najprej spoznalo za škodljivo. To je tudi vzrok, da je pri nas na Spodnjem Šajerskem le prav redko kje še sled dorkinškega plemena.

Tudi čvrsto delujoče Radvanjsko perutninarsko društvo, ki se je od dorkinškega plemena veliko nadejalo, je doživelo britke prevare in je sedaj primorano, da se izogne nadaljnim izgubam, križati lengšensko in minorško kokoš in peteline iz tega križanja porabljeni v nadaljno križanje svojih dorkinških kokoši, da se zabrani številno pogibanje piščancev.

Ta dejstva jasno kažejo, da je bila velika prevara, če se je trdilo, da se je dorkinška kokoš našemu podnebjju popolnoma prilagodila.

Da se je s takim postopanjem naša domača kura vedno bolj in bolj izpodrivala, za to se ni zmenil izprva nikdo; in tako se je zgodilo, da bi bila skoraj popolnoma zginila s pozorišča.

Tu pa je imel pisec teh vrst priložnost z veseljem opazovati, da je šajerska kri prišla vedno bolj in bolj do veljave, ker se je kuretnina bolj kakor prej zvrčala v staro pleme.

Ta prikazen ima tem večjo vrednost, ker se opira na prepričanje kmetijskega ljudstva, da je za naše tukajšnje razmere le domača deželjska kura sposobna in se zaradi tega protivi nadaljnim poskusom s križanjem.

V XIII. mednarodni razstavi perutnine v Gradcu razstavljena bela štajerska kuretina, ki je nastala iz zvrstkov po raznih krajih, torej od tujekrvnih živali, dokazuje dovolj, da je ni treba z dovajanjem tuje krvi varovati pred preroditvijo in da se dá zelo zboljšati glede velikosti. Doba štirih let je zadostovala, da se je izredila kuretina take velikosti, kakor jo je kazala št. 171. v razstavi.

To naj zadostuje. Zakaj bi se potem v osveženje krvi rabilo še ramelsloško in minorško plemo, ki je po postavi manjše od gori omenjenega plemena (št. 171.), to mi ne more v glavo.

Da bi tem potom prišli prej do cilja (pri tem ima spis F. E. Wimmra recte Kumra v mislih darila pri razstavah), je mogoče, in pri današnjih razmerah premovanja celo verjetno; ali če bo to koristilo tudi kmetijskemu perutninarstvu, to je drugo vprašanje.

Sedanje plemenske živali imajo itak toliko tuje krvi v svojih žilah, da mora praktični perutninar nad tem obupati, in preteklo bo veliko let, da bo štajerska kuretina dosegla svojo prvotnost in podedljivost, ki je lastna vsaki čistokrvni živali.

Po mojem mnenju bi poskusi s križanjem zmedo pri našem perutninarstvu le še povečali in bi dosedanje uspehe zopet uničili.

Začetniku, ki mu še manjka potrebne izkušnje, je sploh odsvetovati vsak poskus križanja, ker se stem učini le velika škoda, kar smo že večkrat doživeli.

Pred vsem mora perutninar vedeti, kaj hoče; če nima nikakega cilja pred očmi in če ni prav izkušen, potem bodo njegovi uspehi zavisni od naključja, ki lahko povzroči veliko škodo. Zato naj bi take poskuse narejali le vodilni krogi patihem, širši sloji prebivalstva pa naj bi se ne vzpodbujali vedno h križanju kuretine.

Ker dozdej nismo imeli sreče s poskusi križanja, zato hočemo sedaj poskusiti z rejo čistokrvnega plemena. Prepričan sem, da bomo tem potom najhitreje in najsigurneje dosegli svoj namen.

Z veseljem pozdravimo nasvet za ustanovitev deželnega zavoda za rejo perutnine.

Za perutninarstvo, katerega pridelki že samo kot izvozno blago prinašajo državi 139.000.000 kron dohodkov, bi se moralo bolj skrbeti kakor doslej, zlasti še, ker se je bati, da se vočigled nove carine na Nemškem ti dohodki skrajšajo.

Kar se tiče naše ožje domovine, dežele štajerske, se je pri zadnjem ljudskem štetju ob času, ko je stalež kuretine najmanjši, naštel 1.340.000 kokoši.

Iz tega števila se lahko spozna važnost perutninarstva za ljudstvo in za deželo ter vrednost njegovih pridelkov.

Naša štajerska deželjska kokoš je za naše kmetijsko perutninarstvo tudi v tem oziru pomenljiva, ker bolj kot vsako drugo plemo pobira raztrošene ostanke po dvoriščih, na polju zaostala žitna zrna, kakor tudi škodljive žuželke po travnikih, poljih in ledinah. Rada zoblje tudi pri čiščenju žita izpadlo lahko in poškodovano zrnje in plevelno seme; zato se sme z mirno vestjo reči, da nobena druga panoga kmetijske živinoreje ne izkorišča in poplačuje klaje bolje kakor perutninarstvo.

Iz tega spoznanja je nastalo tudi društvo za varstvo in rejo živali v Celju in njega zavod za rejo perutnine, katerega razširiti je nujna potreba.

To društvo pa, ki plačuje stroške vzrejališča le s prispevki društvenikov, tega ne more več razširiti, kar je v svrhu pospeševanja domačega perutninarstva toli potrebno; zato naj bi merodajni faktorji skrbeli tudi za ta zavod.

Kmetijske razmere na Kranjskem.

(Dalje.)

Preostaja mi torej le še govoriti o kmetijskih nakupovalnih zadrugah. Takih zadrug v resnici mi nimamo, kajti tisto, kar se pri nas šteje pod to ime, in sicer „kmetijska društva, regist. zadruge z omej. poroštvom“ ali „konsumna društva“, nikakor niso to. Če ta društva razen otrobov oddado svojim udom na leto še kako malenkostno množino gospodarskih potrebščin, zato še ne zaslužijo, da bi jih šteli med kmetijske nakupovalne zadruge. Vsa ta društva silno visoko računjeno ne oddado svojim udom na leto za 100.000 K poljedelskih potrebščin, kar je tudi že zaradi tega za prospeh našega kmetijstva brezpomembno, ker jih ne priskrbujejo ceneje kakor jih je v deželi sploh dobiti. Vsa ta društva so torej pravzaprav konsumna društva. Ker se jim pri nas od nekterih pripisuje velika moč za zboljšanje gmotnega uspevanja našega kmetijstva, zato je v naravni zvezi z vsebino tega poglavja, če presodim njih korist.

Najprej bodi povedano, da naša konsumna društva niso v ničemer podobna „kmetijskim“ konsumnim društvom na Nemškem, in jaz morda ne trdim napačno, če rečem, da se je le zaradi imena, ki so ga po naše tolmačili, preneslo neko gibanje k nam, ki bi ne bilo nastalo, če bi se bil naslov teh zadrug tolmačil pravilno, t. j. v nemškem zmislu. S konsumnimi društvi so povsodi med kmetovalci, celo tam, kjer so za vodstvo sposobne sile, naredili le žalostne izkušnje in jih vsled tega v nobeni napredni deželi več ne snujejo. Glavni ali skoraj edini predmet naših konsumnih društev je oddaja kolonialnega blaga, jestvin in manufakturnega blaga, kot kranjska „posebnost“ tudi v nekterih društvih točenje vpijančljivih pijač. Kako o tem sodijo na Nemškem, naj sledi iz določil, ki tamkaj veljajo. Na Nemškem so tri velike zveze gospodarskih zadrug in vrh tega mogočne društvene organizacije, ki svojim udom priskrbujejo gospodarske potrebščine. Pri Offenbaški zvezi, kjer je preko 1500 zadrug, velja kot načelo, ki se od merodajne strani priporoča, „da je kupčijo omejiti le na gospodarske potrebščine in je svariti pred kolonialnim in manufakturnim blagom, ker to obrtovanje razceplja in vsled nezadostnega poznavanja blaga lahko dovaja do izgub in za drugi jemlje kmetijski značaj“. — Neuwiedsak Rafajznova zveza, ki šteje preko 3000 zadrug, ima za načelo, da naj se nakupovanje omeji le na glavne gospodarske potrebščine, dočim naj bo nakup kolonialnega in manufakturnega blaga izključen, če k temu ne silijo kake posebne razmere. Pri vseh drugih organizacijah velja isto načelo, in faktiško se vse zadruge tega tudi drže.

Odgovoriti nam je na dve vprašanji: 1. ali so konsumne zadruge pri nas potrebne, 2. ali so koristne?

Namen konsumnega društva kot nakupovalne zadruge je zatiranje oderuštva z blagom. Ker pri nas tega oderuštva vobče ni, torej ni ničesar zatirati in so konsumna društva nepotrebna. Pri nas je trgovina razvita kakor v malokteri deželi in je tekmovanje med

trgovci v zadnji vasi tako silovito, da so cene konsumnemu blagu vedno na taki nižini, da jih nobena organizacija ne more še bolj potlačiti. Konsumnim društvom z njih slabim vodstvom in drago režijo ni mogoče tekrovati z našim kmetiskim kramarjem, ki deluje skoraj brez vseh režijskih stroškov.

Iz povedanega pa tudi sledi, da ta društva ne prinašajo našim kmetovalcem prav nobene koristi in je velika zmota, če se jim pripisuje kakoli moč, da bi mogla našega kmetovalca rešiti pretečnega propada. Naša konsumna društva pa imajo vrhutega še razne hibe, ki so podobne onim pri naših posojilnicah, in te hibe so že bile in še bodo usodepolne. Če kdo prične trgovino brez strokovnega znanja v najeti hiši s premoženjem par krajcarjev, ki komaj zadostujejo, da si kupi police, ter dela le s kreditom in zida hiše s tujim denarjem, vrhutega pa vsiljuje blago pod opravičeno ceno, samo da bi uničil tekmece, in veliko da na upanje, potem velja tak človek za nesolidnega trgovca, ki mora priti na nič. Mnogo teh znakov nesolidnega trgovca ima pa večina naših konsumnih društev na sebi. — Točenje vpijančljivih pijač v zadrugah, ki imajo nalogo kmeta reševati, je pa zločin nad dobrim imenom kmetijskega združništva; o tem kaj več pisati v zmislu tega spisa je sicer popolnoma nepotrebno, a da označim kakovost te posebnosti kranjskega združništva, naj omenim, da naše zadrage točijo večinoma tuje ali celo ponarejeno vino. V deželi snujemo vinske zadrage, da bi spravili domači pridelek v denar in bi uspešno tekrovali s tujim vsiljencem; kmetijski zastopi se bore proti vinski klavzuli in proti ponarejanju vina, a naše domače „kmetijske“ zadrage, ki imajo na svojem praporu zapisano rešitev kmeta, te pa uvažajo tuje in ponarejeno vino!

(Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 153. Pri nas sejemo rž jeseni na plitvi zemlji, ne da bi kaj orali ali kopali, in jo potem kar le mogoče enakomerno potrosimo na debelo z drobnim gnojem. Ali bi ne bilo dobro že sedaj jeseni pomešati med ozimno žito nekaj travnega semena, da bi se potem njiva hitreje in gosteje zaledinila? (A. R. na C)

Odgovor: Popisano obdelovanje Vaših plitvih njiv se nam sicer čudno zdi, a ker je Vaš svet bregovit in silni burji izpostavljen, je tako obdelovanje iz praktičnih razlogov do gotove meje morda opravičeno, zato brez temeljitih raziskavanj nečemo izreči sodbe o tem pri Vas običajnem obdelovanju. Setve travnega semena med ozimno jeseni pa ne moremo priporočati, temveč Vam svetujemo to storiti šele spomladi, kajti travne rastline, ki bi še jeseni ozelenele, bi bile tako slabotne, da bi jih zima gotovo vzela.

Vprašanje 154. Od mojih petih prasičev so trije bolni, in sicer, kakor pri nas pravijo, jih mora sesa. Kaka je ta bolezen in kako jo je zdraviti? (I. P. v B)

Odgovor: Bolezen prasičev, pri kateri pri nas pravijo da prasiče mora sesa, je bolezen v prebavilih, ki je spojena z neko revmatičsko boleznijo. Vzrok bolezni je pokvarjena krma, zlasti pokvarjeno žito in presilno krmljenje z žitom, s sočivjem, z otrobi itd. Bolezen se posebno rada pokaže, kadar se preide od slabe krme na boljšo. Takim prasičem je predvsem odtegniti vsa močna krmila ter jim je pokladati krompir, kisle

mleko, repo, zeleno krmo itd. Kot zbiravilo se prasičem daje na dan po 50 gramov grenke soli.

Vprašanje 155. Kupil sem dva 4 meseca stara zelo zanemarjena junčka, ki sta malo sesala, a sta drugače zdrava. Kako in s čim naj krmim ta junčka, da si opomoreta? Ali naj kupim kake praške, ali Bartlovo klajno apno? (M. R. v C)

Odgovor: Z raznimi štipami, ki imajo večinoma le namen, da živini lek napravijo, ne boste nič opravili, temveč le z dobro krmo. Pokladajte junčkom dovolj in dobrega sena ter poleg tega ovsu ali oljnih tropin, pa jih kmalu popravite. Bartlovo klajno apno je dobro, ker pomaga tvoriti močno okostje in vzdržuje pravilno preživljanje.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori peti tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditju nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavodu, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 28 K, ali za ves tečaj 336 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednje obleke s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu; če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj).

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

- 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenek;
- 2.) znati čitati, pisati in računati;
- 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
- 4.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;
- 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjstvo šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če pa bo v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. junija 1902.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 30. avgusta 1902. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K —.— h do K —.— h; nemška detelja (lucerna) K —.— h do K —.— h; gorenjska repa K 80.— h; laneno seme, domače ozimno K 31.— h do K 31.50 h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K —.— h; rudeči Hrvat K —.— h do K —.— h; prepeličar (koks) K —.— h do K —.— h. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K —.— h do K —.— h. brez dima sušene K —.— h do K —.— h.

Orehi domači: K 27.— h do K 28.— h.

Ječice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 klgr.

Med čist: po K —.— h do K —.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h. težke od 30 do 45 kg " 74.— " " " 76.— " lahke " 74.— " " " " " " " " " " " "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličjeve kože: po K 1.45 h do K 1.55 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

" kun belic " 22.— " 24.—

" rumenic " 30.— " 36.—

" dihurjev " 6.— " 6.50

" vidr " 17.— " 18.—

za par.

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 30. avgusta 1902. Pšenica K 7.50 h, rž K 6.— h, ječmen K 6.40 h, oves K 6.50 h, ajda K 6.50 h, proso K 6.50 h, turšica K 6.40 h, seno K 3.— h, slama K 2.50 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 29. avgusta 1902. Pšenica spoml. K 7.25 h, rž K 6.25 h, oves K 5.74 h, turšica K 5.55 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

!! POZOR !! Razprodaja.

Naznanja se, da se bode dne 9. septembra t. l. vršila pri grajščini Mokronoški razprodaja poslopij in zemljišč po parcelah, kakor tudi v manjših in večjih skupinah, in sicer dne 9. septembra v Mokronogu, za zemljišča v kat. občini Trebelno pa dne 15. septembra; naslednje dni pa v Mokronogu in okolici, kjer je naprodaj 6 hiš z gospodarskimi poslopiji, grad v katerem so stanovanja, potem njive, travniki, gozdi itd. Pri gradu je lep park, zelenjadni vrt in dva cvetličnjaka, gospodarsko poslopje in pa zemljišča do 2000 oralov.

Zemljišča so vsa dobro obdelana ter imajo zelo ugodno lego in rodovitna tla.

Prodajalo se bode pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji, ker bode kupnino plačevati v obrokih. — Drazbeni pogoji se bodo kupcem naznanili na dan prodaje. — Kdor namerava kupiti kako večjo skupino, naj blagovoli to še pred dnevom prve prodaje, t. j. pred 9. septembrom naznaniti podpisnemu oskrbnistvu.

Lepa prilika je tudi tistim, kateri bi hotli naseliti se, ker kupijo lahko zemljišča za eno ali več kmetij skupaj. (73—1)

Oskrbništvo grajščine Mokronog.

Kovaške, kolarske in sedlarske učence

kakor tudi

kovaške, kolarske in sedlarske pomočnike

kteri so prav dobro izurjeni v izdelovanju različnih vozov, kočij itd. sprejme takoj (67—3)

PETER KERŠIC,

izdelovalec vozov v Šiški pri Ljubljani.

100 kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katere so združene v mojih originalnih semenih in iste odlikujejo so potrjene od kmetovalcev vseh dežel, kakor od kmetijskih družb in zadrug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najcenejši setvi najboljše pridelke na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Bahlsenove najnovejše vzgojene rži in pšenice.

Bahlsenova rž „elite“

je po došlih poročilih iz krajev, kateri leže na visokem in v dolinah priznana kot najvstrajnejša in najrodovitnejša ozimna rž. (Uradno priznana 50kratni zrnski pridelek.) na 200 do 240 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm dolgo, debelo in polno klasje z zelo močnatim zrnjem v finih lušinah. Ta vrsta rži vzbudila je med kmetovalci splošno presenečenje, ter je priporočana v vseh najbolj uglednih listih.

Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. Ker je zaloga te rži jako majhna, oddajam jo le za poskuse, izvirno seme v plombiranih vrečah z varstveno znamko: 1000 kg K 320—, 100 kg K 34—, 25 kg K 9—, vrečice s 5 kg za 3 K, ako se pa vpošlje znesek K 3-60 naprej, pa franko vsake poštna postaja. (69—2)

Po Bahlenu zboljšana semenska rž „triumf“.

Ta rž se lahko seje kmalu ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oral = 1600 □ sežnjev) je toraj zelo po ceni. Ta rž vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hudi mraz v krajih, kjer u. z. zapade sneg, ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge rži; isto tako, ker ima ta rž zelo močna stebila, nikdar ne poleže, zato je pomladne novih ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvari. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo: vrednost slame je za 100 % večja nego pri drugi rži.

To rž razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 1000 kg K 310—, 100 kg K 32—, 25 kg K 8-50, vrečice z 5 kg za K 2-80; če se pošlje znesek K 3-40 naprej, pa franko vsake poštna postaja.

Bahlsenova najnovejša rž „Ascania“.

Popis in cene so razvidne iz jesenskega cenika.

Bahlsenova pšenica „golica“.

Ta novo vzgojena ozimna pšenica lepih rujavih klasov, z zelo močnimi bilkami, ktera ima klasje podobno pšenici Squarehead, obrodi zelo polno in težko zrnje. Ta pšenica pozimi ne pozebe, je popolnoma zdrava ter rje in snetja prosta, ter obrodi pri prav redki posetvi (70 kg na oral) 22 do 26 meterskih stotov zrnja. — To pšenico razpošiljam dokler jo imam kaj v zalogi 1000 kg za K 360—, 100 kg K 38—, 25 kg K 10—, 5 kg K 3-20. (Če se pošlje znesek K 3-80 pa 5 kg franko do vsake poštna postaja.)

Po Bahlenu zboljšana pšenica „zlata bisernica“.

se je pri vseh poskusih lansko kakor letošnje leto skazala kot najbolj zdrava, rje in snetja prosta in to v krajih, koder vsaka druga pšenica na rji in snetjavosti trpi. Ta pšenica se seje prav redko, ker se zelo razraste; obrodi lepo slamo in bogati pridelek na debelem, zlatorumenem in fino-močanem zrnju. — Natančna pojasnila v jesenskem ceniku; izvirno seme v plombiranih vrečah z varstveno znamko: 1000 kg K 350—, 100 kg K 37—, 25 kg K 10—. Poštna vrečice po 5 kg K 3-20, če se pošlje znesek K 3-80 naprej, pa franko vsake poštna postaja.

Bahlsenova regeneriravana donska pšenica,

ktere se poseje le 70 kg na oral (600 □ sežnjev) je na lastnih poskusnih poljih in, kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vsako drugo zlahtno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnju ali pa slami. Cena: za 1000 kg K 320—, 100 kg K 34—, 25 kg K 9—, poštna vrečice po 5 kg K 2-60, če se pošlje znesek K 3-20 naprej, pa franko vsake poštna postaja.

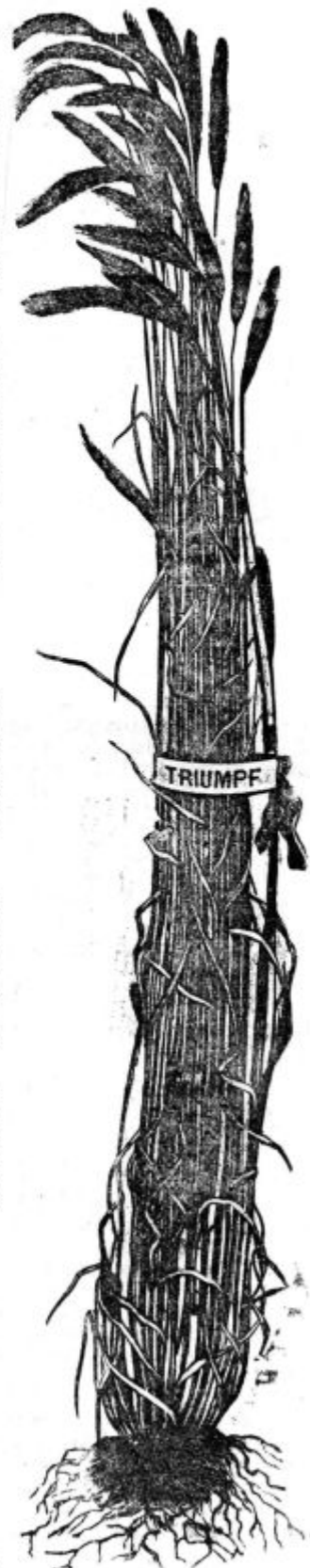
Vse cene so v kronski veljavi. proti gotovemu plačilu, franko Praga. Vreče se zaračunajo po lastni ceni. Vse blago razpošiljam le če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju.

Svarilo! Pri nakupovanju semen gori navedenih vrst priporočam nujno največje pozornosti, ker nepoštena tverda ponujajo pod mojim imenom čestokrat popolnoma ničvredna semena, katera sem sam na svojih poljih poskušal ter sem se sam prepričal, da iste nimajo prav nikake vrednosti. Zato pa opozarjam, da oddajam, oziroma razpošiljam moja originalna semena vedno in vsakomur le v popolnoma novih vrečah, ktere so plombirane z mojo mi postavno podeljeno varstveno znamko.

Jesenske cenike z mnogimi zanimivimi poročili razpošiljam zastoj in poštnine prosto.

Ernest Bahlsen v Pragi.

Bahlsenova rž „elite“.

Bahlsenova rž „triumf“.

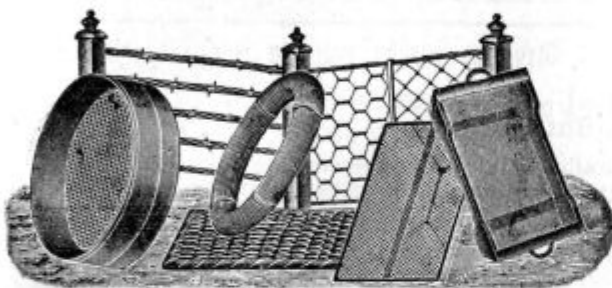

Bukov žir ali zrnje (bukovce),
sveže smrekove storže in
smrekovo seme, kakor tudi
suhe jedilne gobe, sejalni
želod, posušen želod, seno,
češminje, potem krompir
(tudi cele vagone) (74—1)

kupuje po najvišjih cenah debelo in drobno

Jos. Leuz,
trgovina z deželnimi pridelki
Ljubljana, Resljeva cesta 1.

• Praktične in cene žične ograje. •

EVGEN IVANC, Sodružica (Kranjsko)

izdelovatelj žičnih pletenin in trgovina z lesenim blagom.

Priporoča slav. občinstvu v naročbo vsakovrstne **mreže iz žice**, za ograje vrtov, kurjih dvorišč, preprežke v oknih in linah, za presejanje peska in gramoza itd.

Pocinkano jekleno žico z bodali za ograje gozdov, pašnikov itd.

Elastične mrežaste modroce, za postelje v raznih velikostih; vsakovrstne žične tkanine, za stroje, mline, okna, mesne sitence itd. raznovrstna **sita in rešeta** za tovarne, mline, čiščenje žita itd po najnižji ceni. (9 10)

☞ Ceniki na zahtevanje brezplačno. ☞

Priporočam p. n. občinstvu svojo **zalogo vsakovrstnega orodja** za kovače, mizarje, kleparje, ključarje itd. — **Za stavbe:** traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi, okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

Za poljedelce: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamo-reznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za vodovode, dalje nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo, fino štajersko železo in vsakovrstno kuhinjsko opremo. (31—14)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

A. SUŠNIK,
trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

V Avstriji ne dela noben kmetijski stroj konkurence
našemu

posnemalniku za mleko „AUSTRIA“

(Austria-Milch-Centrifuge)

kar se tiče glede lahkega in gotovega toka, ednostavnosti, lahkega
osnaževanju, priprosti ročnosti itd.

Vsakemu kupcu posnemalnika „Austria“ **plačamo takoj**

☞ **100 kron v gotovini** ☞

kdor nam dokaže nasprotnost.

Odjemalcem teh posnemalnikov damo iste 4 tedne
na poskus in večletno jamstvo.

Cenike razpošiljamo zastonj in poštne prosto.

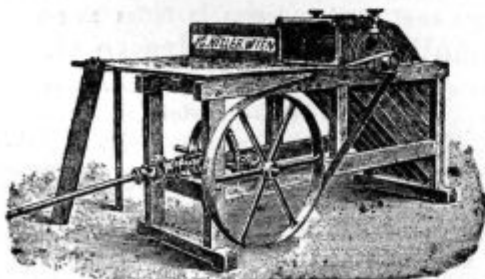
Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr.-Separatoren-Vertriebs-Gesellschaft)

H. WILLMANN & JUST (62—5)

Dunaj, Währingerstrasse 147.

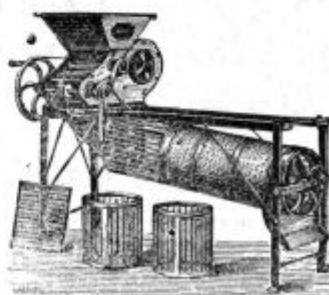
Vnovič znižane cene! **Vse stroje za poljedelstvo.** Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito)
v natančni izvršitvi.

Sušilnice za sadje in zele-
njavo, škropilnice proti pe-
ronospori. Mehovi za žvep-
lanje trt.

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice
(preše) za vino in sadje različnih sestav.
Slamoreznice jako lahke za goniti in po
zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno
in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne
poljedelske stroje prodaja v najboljši
izvršitvi.

IG. HELLER na Dunaju, II./, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(20—15)

☞ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☞

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Mlinarjem naznanja, da proda po prav nizki ceni: dva stola valjarjev (Walzenstühle), mlininske kamna tri pare francoskih in en par kranjskih, in drugo mnogovrstno mlininsko orodje vse še v dobrem stanu Janez Stele v Zalogu pod Ljubljano. (160)

Jabolka, več vrst na drevesih, so naprodaj v Šent Jerneju pri Janezu Sajetu, nadučitelju v pokoju. Trgovci naj jih pridejo pogledat, da se za nje pogodijo, obrati jih bodo morali sami, kadar bodo zrela. (162)

Deček, ki ima veselje do trgovine s primerno šolsko izobrazbo, sprejme se v učenje takoj pri Jak. Lavrenčiču v Sodražici. (164)

Pšenične slame (škope), 25 starih centov, ima naprodaj po K 2.— cent Valentin Šemrov v Godoviču. (165)

Dva bika, plemenjaka, prav lepe, pingavske pasme, eden 2 leti, drugi 1½ leta star, sta naprodaj v c. kr. kaznilnici v Begunjah na Gorenjskem. Cena po dogovoru. (169)

Pomočnika in učenca sprejme takoj Josip Vrtovec, krojač v Vel. Žabljah, pošta Cesta-Križ. Goriško. (167)

Bika, 23 mesecev starega, prav lepega, črnosive barve, licencovan, ima naprodaj Franc Košir v Travniku pri Rakeku. Cena K 160.— (168)

Oddaja semenskega žita.

C. kr. kmetijska družba kranjska ima naprodaj nekaj semenskega žita, ki je prvi pridelek po izvirnem semenu. To seme se oddaja le udom dekler mala zaloga ne poide. V zalogi je:

Bahlsenova ozimna rž „triumf“ po K 20.— za 100 kg
Rambousekova „ „ „ „ 20.— „ 100 „
Rambousekova pšenica „zlata bisernica“ (golica) . . . po „ 20.— „ 100 „

Te cene veljajo za blago v družbenem skladišču z vrečami vred, oziroma za blago postavljeno na železniško postajo v Ljubljani. (72—1)

Odlikovana kotlarska obrt

Ant. Križnič-a

v Kanalu
na Primorskem

Priporoča

žganjarske kotle vseh sistemov

k praktičnemu kuhanju žganja. — Za izborno delovanje vsakterih svojih žganjarskih kotlov jamol.

Ilustrovan cenik pošilja franko.

Slavne mlekarnice in sirarnice, zahtevajte ilustrovan cenik vseh vrst in sistemov **sirnih kotlov**, katerega razposiljam brezplačno in franko.

Da se vsa dela trpežno, čedno in solidno izdelata, daje popolno poročstvo.

Mlekarnicam in kmetijskim zadrugam dovoljujem plačila na obroke. (18—9)

Tovarna za kmetijske stroje

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlegasse šte. 19

priporoča svoje

najnovejše zboljšane
mlatilnice, slamorez-
nice, gepeljne, trijerje,
rebljače, postavljene
franco do vsake želez-
niške postaje pod jam-
stvom in razne druge

za kmetijstvo potrebne stroje, ter tudi take za vodo-
vode, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev
na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (68-3)

Cenike pošilja zastoj.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje
in grozdje
s trajno delujočem dvojnem in
pritiskem vravnajočem pritiskalom
„Herkules“. ki zajamčeno opravi
20% več dela kakor koli druga
stiskalnica.

! Hidraulične stiskalnice!

Sadni in MLINI,
grozdni

grozdni roblači,
popolne moštarne, stalne
in vozeče,
stiskalnice in mlini za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i t. d.

Pluge za oranje vinogradov.

**Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
in ljupljenje sadja.**

Najnovejše samedelujoče, patentovane škropil-
nice „Sifonija“ za uničenje peronospor in krvave uši.
Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot po-
sebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par

na Dunaji, II/1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami

Obširne cenike zastoj.

Zastopniki in prekupci se iščejo. (57-6)

Tiskarna J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani, na Bregu št. 12

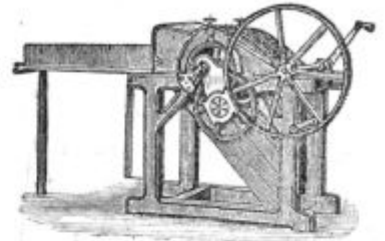
se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del: vizitnic, kuvertov s firmo,
trgovskih cenikov, računov, plakatov, tabel, mrtvaških listov itd.

Vsa dela se izvršujejo lepo in hitro po najnižjih cenah.

Nadalje priporoča svoj

prvi in edini litografični zavod na Kranjskem,

v katerem se izdelujejo krasne slike, etiketi razglednice itd. na zahtevanje
tudi v več barvah. — Izdelujejo se tudi litografske vizitnice, poročne karte,
računi in sploh vsa litografična dela po konkurenčnih cenah.

FR. STUPICA

trgovina z železnino, in kovinami, zaloga
štedilnikov, poljedeljskih strojev, mlatilnic,
(gepelnov) vratil, slamoreznic, čistilnic ali
pajkelnov, preš za sadje in grozdje, plugov,
kotlov za žganje kuhati, žag, nagrobnih
križov, vag, tromb (pump) za vodovode in cevi,
traverz, železniških
šin, razne plehovine,
vedno svežega roman-
in portland-cementa
(55-7) itd. itd.

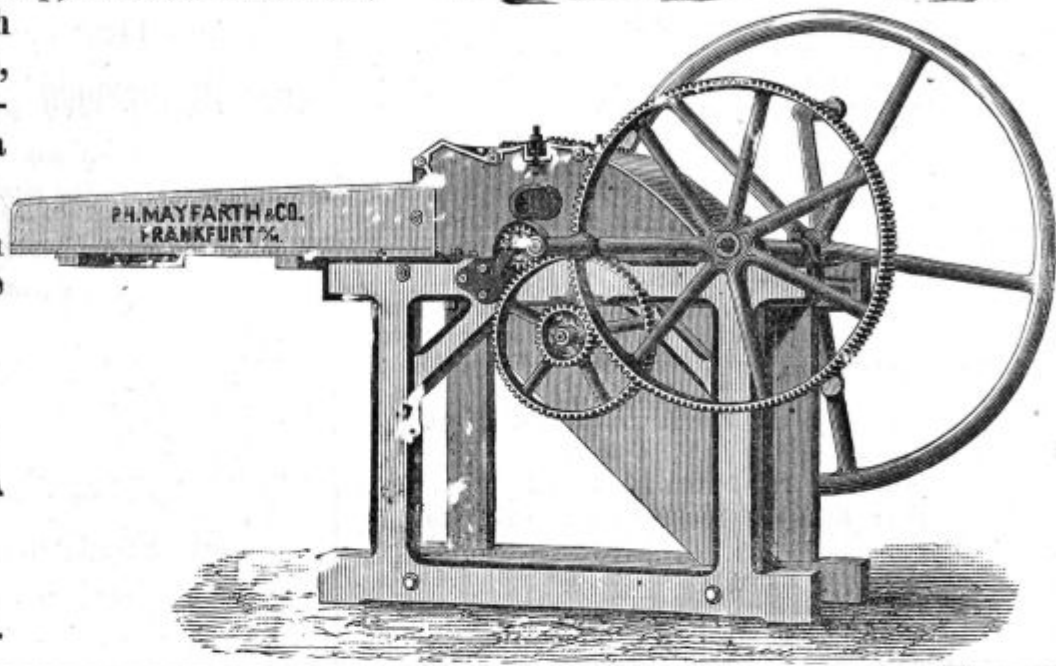
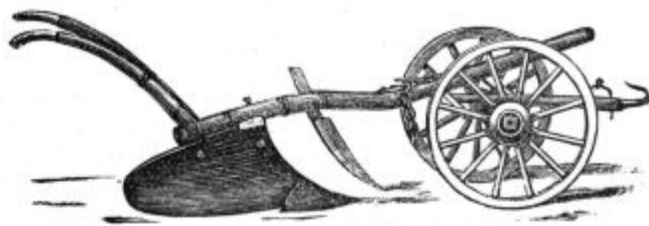
Posebno priporočam
dobro, vedno sveže

špecerijsko blago

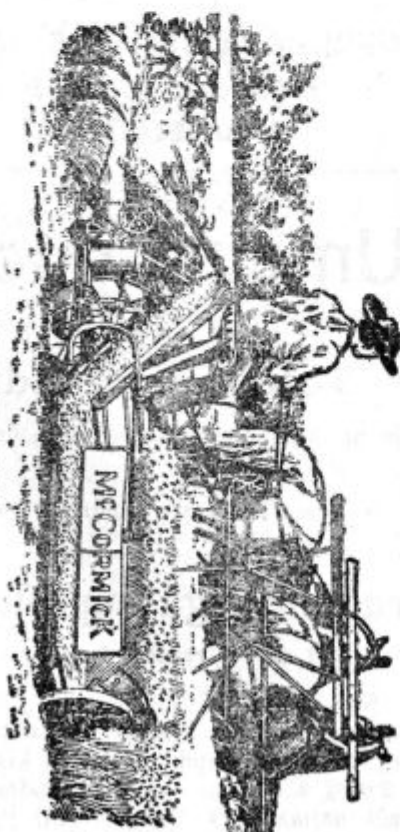
FR. STUPICA

v Ljubljani,

Mar. Terezije cesta 1.

„Grand Prix“

Pariz 1900.

Mc. Cormig Harvesting Machine Company

Sikavška tvornica za kosilne stroje.

I z d o k i :

Kosilni stroji z vezalno pripravo.

Stroji za košenje sena.

Stroji za brušenje orožja.

Kupite naše stroje le tedaj, ko si jih ogledate, ter se o cenah poučite. Največja zaloga najcenejših nadomestnih kosov za poljedeljske stroje. Zadrževanje samo našo knjigo z uporabo.

William J. Stillman,

Frankfurt.

Na leto izgotovimo

362000 strojev.

BUDAPEST, V. Vazul ut. št. 30.

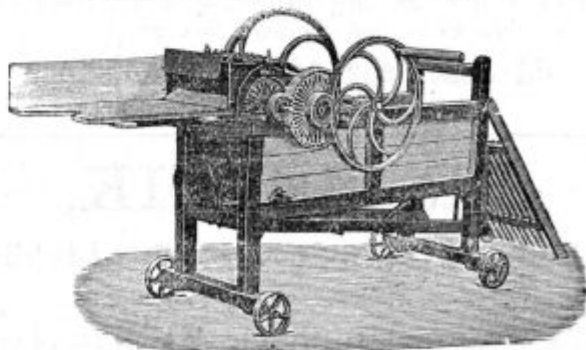
(49-8)

Naznanilo in priporočilo.

Vsojamo si našim p. n. odjemalcem vljudno naznaniti, da smo našo dosedanje zalogo, pod vodstvom gospoda **IVANA KOMATIČA**, iz Figabirtovega dvorišča preselili v hišo pri Dunajski šrangji na dvorišču.

Tu bomo imeli veliko izbiro vsakovrstnih poljedelskih strojev kakor znano najboljše vrste po zmernih cenah, ktere na korist vsakemu odjemalcu najtopleje priporočamo.

Posebno priporočamo izborne slamoreznice patent „Austria“, po ameriškem sistemu urejene patentovane kosilne stroje, mlatilnice zelo močne s patentovanim pokrovom ter tečaji iz mede (Messing) na kroglice, prav izvrstno tekoče, itd.

Postavljanje strojev z gepeljni preskrbimo brezplačno, ter jamčimo za popolnost vsakega stroja. Manj premožnim damo naše stroje tudi proti plačilu na obroke.

Z veselo spoštovanjem

(59-7)

K. in R. JEŽEK

(tovarna kmetijskih strojev in livarna železa v Blanskem, (Potovalni zastopnik naše tvrde je tudi gosp. Ivan Novak.)

Razpis.

Na Kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih sedem deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1902/1903., katero se prične 4. novembra 1902.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli; obleko pa si morajo sami preskrbovati. (70—2)

V šolo se sprejemajo tudi:

- 1.) plačujoči učenci, kateri plačujejo po 60 h na dan za hrano in stanovanje in pa 40 K šolnine na leto in
- 2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolkovane s kolekom 1 K, se imajo

do 16. septembra 1902

izročiti vodstvu Kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec se mora podvreči vzprejemnemu izpitu, ki se razteza na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od uspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Učenci, kateri Grmsko šolo z dobrim uspehom dovršé, imajo pri vojaščini pogojno pravico do le dveletne prezentne službe. Ako namreč svoji vojaški dolžnosti brez graje skozi dve leti zadostijo ter dokažejo, da se bodo po izstopu od prezentne službe na lastnem ali pa na svojih starišev gospodarstvu kmetijstvu posvetili, zamorejo na podlagi odredbe vis. c. kr. vojniškega ministarstva z dné 22. julija 1895, št. 4633, proti koncu drugega leta za odpust tretjega leta prositi.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dné 2. avgusta 1902.

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem lova svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovjših sistemov, samokresov, patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

ribolova

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit einfacher und Doppelangel) itd. itd. (14—7)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

Tako težke prasiče

vzgojite v 11 mesecih, če pridevate krmi

Barthelnovo poklajno apno.

Tako je pisal gosp. J. Melzer 9.12. 1895:

Z Vašim poklajnim apnom dosegel sem v 11 mesecih pri navadnemu domačemu prasičku

težo 250 kg (63—3)

Barthelnovo poklajno apno je najboljšje in najcenejše sredstvo za vzgojo mlade živine; pri kravah pospešuje, da iste več in boljše molzejo; preprečuje kosto-lomnico, potem otrpnenje pri žrebetih, teletih in prasičkih; preprečuje glodanje lesa ter da živina ne pije gnojnice in pospešuje pri kokoših valenje jajc itd. itd.

Popis z ocenami brezplačno.

En zavoj tega poklajnega apna 5 kg za poskus stane 2.—K pri

M. Barthelnu in drug.,

na Dunaju X., Keplergasse 20.

Dopisuj se slovensko!

Tvornica kemijskih izdelkov

(Fabrik chemischer Producte)

v Reki.

Umetna gnojila

vsake vrste izvzemši

Tomasovo žlindro,

ki je na jugu Avstrije predraga, da bi bila za kmetovalce.

Namesto Tomasove žlindre priporočamo rabo bolj vplivajočega (65—4)

rudninskega superfosfata

s 14 do 16% raztopne fosforove kisline.

Naš rudninski superfosfat s 14 do 16% raztopne fosforove kisline ima v sebi najmanj 14% v vodi raztopne fosforove kisline in 0.75 do 2.0% v citratu raztopne fosforove kisline. Jamči najmanj za 14% v vodi raztopne fosforove kisline. (P₂ O₅).